

ATMOSFÉRA A HYDROSFÉRA

Seminář č. 7

Mgr. Veronika Korvasová

9.5.2023/11.5. 2023

HARMONOGRAM HODINY

1. Shrnutí seminárních prací

2. Odpovědník č. 2

3. Co potřebuji k zápočtu?

4. Pohyby mořské vody

SEMINÁRNÍ PRÁCE

Mapové výstupy

- nejčastější chyby
- nejasné přechody mezi plochami, špatná průhlednost, neodpovídající legenda

Textová část

- Neobsahovalo všechny části zadání
- Špatná lokalizace a přílišná popisnost
- Nehledání souvislostí s místním rázem krajiny
- Stylistika a struktura celého textu
- Překlepy a gramatické chyby

Vzorové seminárky 😊 😞

Tabulka s bodováním každého z vás u mě k nahlédnutí.

ODPOVĚDNÍK Č.2

od půlnoci pátku 12.5. do půlnoci neděle 14.5.

Témata: hydrologické kapitoly, návaznost i na klima

Výpočty: pravděpodobnost povodně, průtok, odtok apod.

ZÁPOČET - SHRNUTÍ

- Zápočty budou udělovány nejpozději do **19.5.**
- Nutné získat:
  - splnění odpovědníků na 7 a více bodů
  - odevzdání seminární práce
    - ohodnocení na známky A-E
  - uznání dvou dalších cvičení (2x OK)
  - docházka

WELL
DONE
YOU
HAVE
PASSED

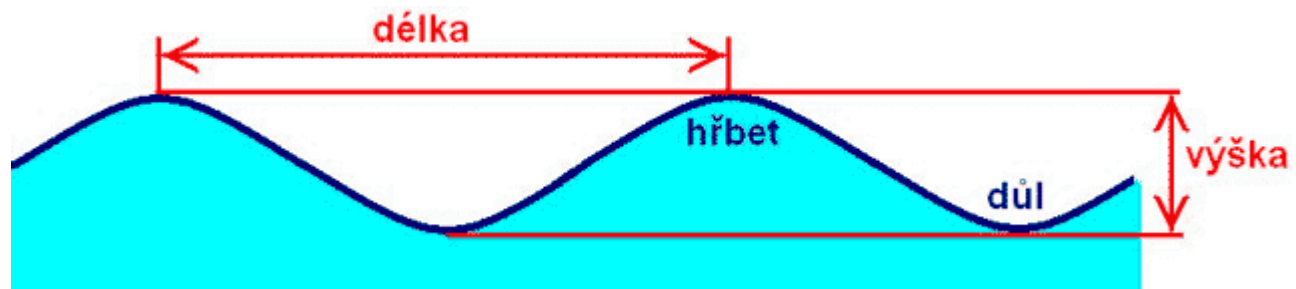
POHYBY MOŘSKÉ VODY

POHYBY MOŘSKÉ VODY - PŘÍČINY

- přitažlivá síla Měsíce a Slunce (mořské dmutí)
- všeobecná cirkulace atmosféry (povrchové proudy)
- nerovnoměrné ohřívání vody v různých zeměpisných šířkách, rozdílná salinita (hlubinné proudění)
- gradienty atmosférického tlaku (vlnění)
- vliv podmořského zemětřesení (tsunami)
- sopečná činnost (tsunami)

VLNĚNÍ

- pohyb vodních částic po uzavřených drahách, za kterým stojí uvolnění energie
- rozlišujeme vlnění eolické, vnitřní, stojaté, geodynamické

TYPY VLNĚNÍ

SLAPOVÉ JEVY

- periodické změny tvaru vesmírného tělesa vyvolané působením gravitační síly jiného hmotného a blízkého tělesa
- rozsah změn závisí na hmotnosti a vzájemné vzdálenosti vesmírných těles
- na vzniku slapových jevů Země se podílí
  - gravitační síly Měsíce (pro svoji blízkost) a Slunce (nejhmotnější těleso Sluneční soustavy)
  - odstředivé síly Země vznikající rotací kolem barycenter (M-Z, S-Z)
- rozpoznáváme slapy hydrosféry, atmosféry a zemské kúry

MOŘSKÉ DMUTÍ

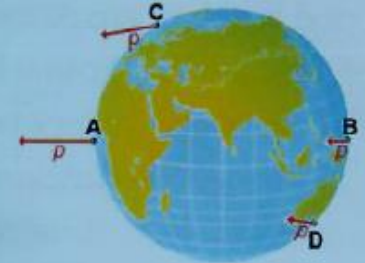
- slapy vodního obalu Země se projevují střídavým zdviháním vodní hladiny oceánů a moří v podobě přílivu a odlivu
- vliv přitažlivé síly je největší na nejbližší části zemského povrchu k Měsíci
- při rotaci Země okolo barycentra (společné těžiště Z-M) vzniká **odstředivá síla**, jejíž největší hodnota je v nevdálenějším místě od tohoto těžiště, tzn. na odvrácené straně Země od Měsíce
- **přitažlivá a odstředivá síla** působí proti sobě a vyvolávají hromadění vodních mas – tvorbu dvou přílivových vln, vzdálených od sebe 180° . Pro intenzitu dmutí je rozhodující velikost rozdílu gravitační a odstředivé síly v daném místě.
- díky důsledku rotace Země vykonává Měsíc zdánlivý pohyb na obloze od Z na V a prochází stejným místním poledníkem Země za 24 h, 50 min. a 28 s., tzn. čas mezi dvěma maximy přílivu je 12 h. 25 min. 14 s.
- příliv nastane jak na přivrácené tak na odvrácené straně od Měsíce

VZNIK DMUTÍ

PŘITAŽLIVÁ SÍLA MĚSÍCE – p

MĚSÍC

ODSTŘEDIVÁ SÍLA ZEMĚ – o

– vzniká rotací kolem barycentra

MĚSÍC

SKLÁDÁNÍ PŘITAŽLIVÉ A ODSTŘEDIVÉ SÍLY – v

– spojnice bodů výsledné síly (v)
vytváří elipsoid dmutí (přerušovaná čára)

MĚSÍC

DMUTÍ

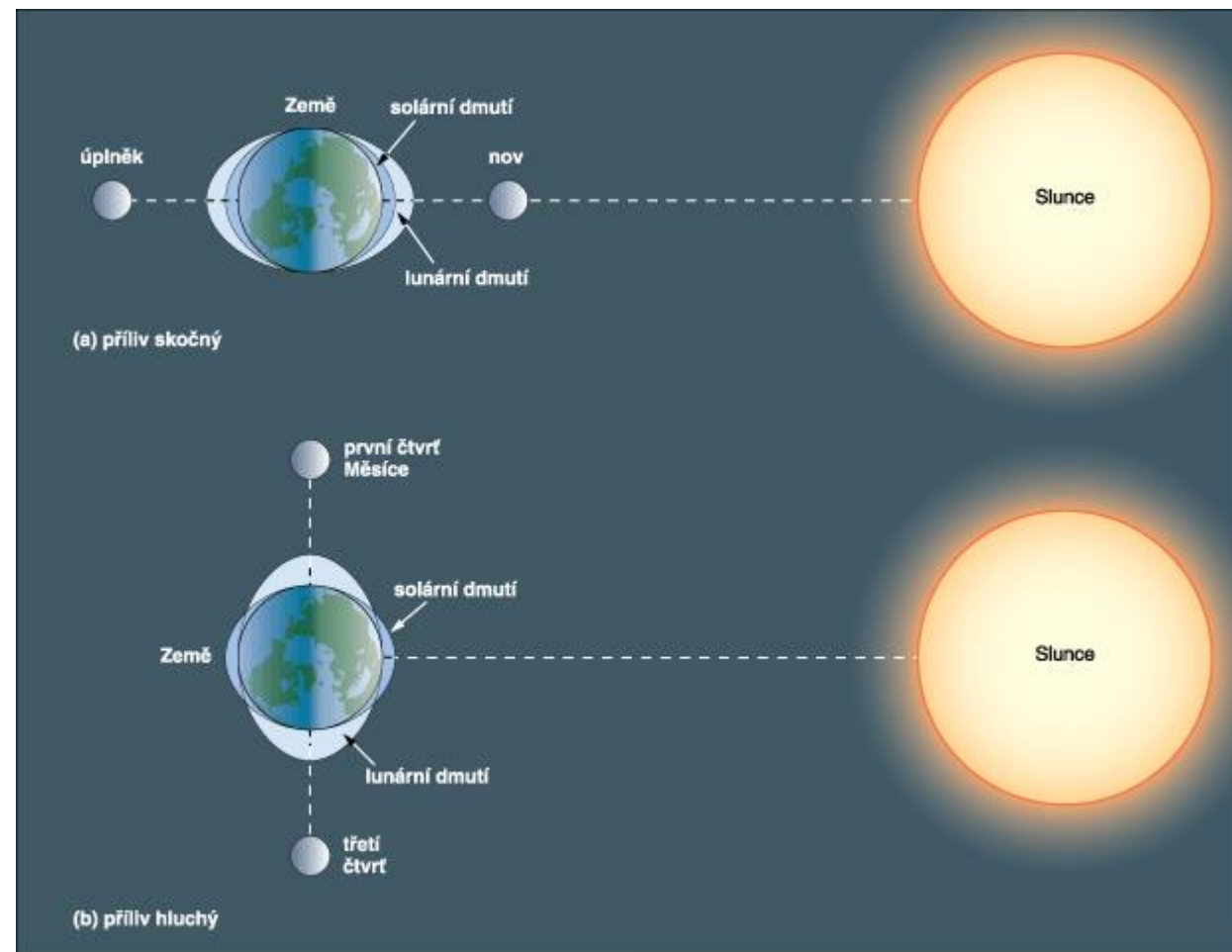
- Pulzování hladiny světového oceánu v podobě přílivu a odlivu
- Příliv a odliv se v průběhu jednoho dne vyskytuje 2x na jednom místě
- Je to způsobené rotací Země, (mění se poloha Měsíce a Slunce jako těles vyvolávající toto dmutí)

a) **Hluché dmutí** (*hluchý příliv*) vzniká, pokud Slunce, Měsíc a Země svírají úhel 90°

- Nejnižší výška přílivu a odlivu vzniká pokud je Měsíc v první nebo v poslední čtvrti

b) **Skočné dmutí** (*skočný příliv*) vzniká, pokud Slunce, Měsíc a Země svírají úhel 180° , gravitační účinky Slunce a Měsíce se sčítají

- Nejvyšší výška přílivu a odlivu vzniká pokud je Měsíc v novu nebo v úplňku

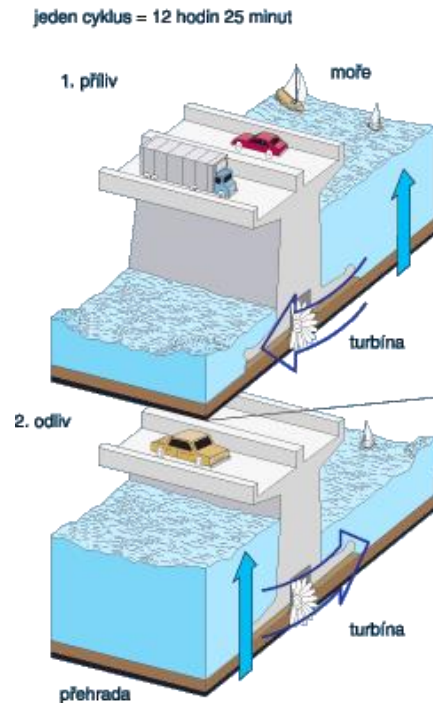
Stejné místo za přílivu a za odlivu ve skotském St. Andrews.
Snímky byly pořízeny ve stejný den s odstupem asi šesti hodin.

VYUŽITÍ SLAPOVÝCH JEVŮ

- Velký příliv pozorujeme v zálivech (záliv Fundy na V pobřeží Kanady, Normandie)
- Námořní přístavy z vnitrozemských měst (Londýn, Manaus)
- Výroba elektrické energie v přílivových elektrárnách (Rance, Francie)

Přílivová elektrárna v estuáru řeky La Rance ve francouzském St. Malo

<http://www.stranypotapecske.cz/teorie/priliv-a.png>

https://www.em.muni.cz/cache/multithumb_thumbs/odliv_priliv_web1-870x580-1650565443.jpg

DALŠÍ DOPORUČENÍ

- <https://www.em.muni.cz/vite/4347-jak-funguji-slapove-jevy>
- Aplikace: LunaSolCal
<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.vvse.lunasolcal&hl=cs>
- Časosběrné video: https://youtu.be/EnDJ6_XpGfo
- Jak funguje příliv a odliv:
https://www.youtube.com/watch?v=LtDi3gVUf3w&ab_channel=Farky
- Geofyzika: <https://edu.techmania.cz/cs/encyklopedie/fyzika/geofyzika>